

Informační zdroje pro studenty anglistiky

Ústřední knihovna FF MU

<http://knihovna.phil.muni.cz>

30. září 2013

Obsah dnešní lekce

- Obecné informace o elektronických informačních zdrojích (dále jen EIZ)
- **Portál EIZ MU** - služby Portálu
 - zdroje dostupné na Portálu vhodné pro studium humanitních oborů
- Představení konkrétních EIZ - licencované i volně dostupné
- Ukázky práce s vybranými zdroji

Druhy EIZ

Z hlediska typů:

- elektronické katalogy knihoven (např. [online katalog Aleph](#))
- **profesionální informační databáze** (zdroje od předních vydavatelů, e-časopisy, e-knihy...) (např. [Science Direct](#))
- oborové portály (např. [ART: Umění a architektura](#))
- digitální knihovny (např. [Národní digitální knihovna](#))
- další informační zdroje na internetu (např. [informační zdroje na internetu](#))

- primární (plnotextové - časopisy, knihy, encyklopedie...) (např. [GALE e-books](#))
- sekundární (bibliografické, abstraktové, citační db...) (např. [databáze časopisů Ulrich's](#))
- terciální (databáze databází, soupisy ...) (např. [soupis českých oborových bibliografií](#))

Z hlediska tématického a oborového:

- multioborové (např. [ProQuest Central](#))
- specializované - zdroje zaměřené na konkrétní obor (např. [Art Full Text](#))

Z hlediska dostupnosti:

- volně dostupné (veřejně přístupné) (např. (např. [Directory of open access journals, DOAJ](#)))
- licencované (profesionální informační databáze, přístupné na základě licenčních smluv, [EBSCO](#))

Odborné (profesionální) licencované databáze

- **Druhy databází podle obsahu:**
- **Bibliografické/abstraktové**
 - obsahují bibliografické záznamy + abstrakty; sekundární zdroj, který informuje o existenci primárního zdroje; oborové databáze (např. [LISTA](#), [ERIC](#))
- **Faktografické**
 - najdeme v nich konkrétní údaje; mají textový nebo numerický charakter, typickým příkladem jsou online encyklopedie (např. [Oxford Art Online](#), [ELIS](#))
- **Plnotextové**
 - obsahují plné texty (full text) primárních pramenů (e-časopisy, e-knihy, dizertace, noviny...) (např. [JSTOR](#), [Gale e-books](#))
- **Citační**
 - jsou důležité pro hodnocení vědy; jsou v nich k dispozici citační ohlasy, impact faktory časopisů (např. [Web of Science](#), [SCOPUS](#))

Obecné zásady při vyhledávání v EIZ

- **definování tématu** - klíčová slova, synonyma, vztahy mezi nimi
- **volba vhodného zdroje** - dle oboru, typu dokumentu... (⇒ *Co chci hledat? články, knihy, fakta; v čj, aj, ...*)
- nastudování **nápovědy**, FAQ, ukázky vyhledávání, tutoriály
- využít různé vyhledávací **funkce systému** - rejstříky x jednoduché či pokročilé vyhledávání...
- **formulace rešeršního dotazu** - nezadávat např. „stop“ slova; využít booleovské operátory, proximitní operátory, vyhledávání frází aj.
- **zvolit kritéria** a omezení pro vyhledávání (*časové, jazykové, geografické omezení, podle druhu dokumentu, fulltext, výběr dílčí báze/katalogu atd.*)
- při větším množství nalezených informací dotaz více **zpřesnit**, při nedostatku nalezených informací dotaz **zobecnit**
- **využít personalizované funkce systému** - většinou po přihlášení; možnost ukládání výsledků, odesílání e-mailem, alert, sdílení atp.

Operátory a zástupné znaky

pro tvorbu rešeršního dotazu

- **booleovské (logické) operátory**
 - *definují vazby mezi vyhledávacími výrazy (zúžení/rozšíření dotazu)*
 - AND** - (+ *nebo* &) současný výskyt obou vyhledávacích termínů, zužuje dotaz
 - OR** - alespoň jeden z vyhledávacích termínů, rozšiřuje dotaz
 - NOT** - vylučuje dokumenty obsahující zadaný termín
- **proximitní operátory** (distanční, vzdálenostní, poziční operátory)
 - *určují vzájemnou vzdálenost a pořadí vyhledávacích výrazů*
 - NEAR** - urč. vzdálenost výrazů od sebe nezávisle na pořadí (počet slov, většinou do 10)
 - ADJ** (adjacent) - sousedící výrazy, nezávisle na pořadí
 - WITH**

Pozn. Operátory se mohou v různých databázích lišit, můžete se setkat např. s operátory %n (= s číslem), !n (Aleph); WITHIN, BEFORE, AFTER, FOLLOWED BY...; v některých databázích je u operátorů vzdálenost výrazů nastavena a nemůžete si ji volit.
- **fráze “ ”** - řetězec slov, které se v bibliografickém záznamu či textu dokumentu musí vyskytovat v přesném tvaru a pořadí vedle sebe
- **truncation *** - krácení na slovní kořen (*psycholog**)
- **wild cards ? *** - zástupné znaky (*filo?ofie*)

Elektronické informační zdroje MU

Přístup přes:

- portál EIZ MU <http://ezdroje.muni.cz>
- web knihovny <http://knihovna.phil.muni.cz> ⇔ *Katalogy a databáze* ⇔ *Elektronické informační zdroje*
- **EBSCO Discovery Service (EDS)** = nový způsob vyhledávání informací na MU
- vzdálený přístup pro studenty a vyučující MU ⇔ přes [OpenVPN, proxy](#)

Příklad č. 1

- **Téma práce: „Beowulf v současné kinematografii“**

Příklad č. 1 - řešení

- EDS => Základní vyhledávání
- V poli „Klíčová slova“ hledáme „**beowulf AND cinema**“.
Výsledkem je více než 5 000 záznamů.
- Bude třeba dotaz více specifikovat (knihovní katalog, recenzované články, dostupný plný text, práce s tématy, daty vydání apod.).

Služby EIZ MU

- **Metalib** - metavyhledávač umožňuje současně jedním dotazem prohledávat různé databáze dostupné pro MU - <http://metalib.muni.cz>; [pěkný návod pro práci s Metalibem](#) připravili kolegové knihovníci z Ústřední knihovny FSS
- **Sfx** („Special Effects“)
 - služba, která propojuje bibliografické a abstraktové databáze s plnými texty článků dostupných pro MU, online katalogem MU či webovými službami (Google Scholar)
 - umožňuje vytvořit jednotnou databázi elektronických časopisů zakoupených pro MU a kategorizovat je podle oborů
 - ✓ **Portál elektronických časopisů MU** → <http://sfx.muni.cz/sfxlcl3/az/MUNI>
 - ✓ **Portál elektronických knih MU** → <http://sfx.muni.cz/sfxlcl3/azbook/MUNI>

Multioborové databáze MU

Příklady:

- [ProQuest Central](#)
- [EBSCO](#)
- [SpringerLINK](#)
- [ScienceDirect](#)
- [Wiley InterScience](#)
- [JSTOR](#)

Příklad č. 2

- **Téma práce: „ženy v australské literatuře“**

Příklad č. 2 - řešení

- EDS => Základní vyhledávání
- V poli „Klíčová slova“ hledáme „wom?n australia* literature“.
Výsledkem je více než 600 000 záznamů (!).
- Bude třeba dotaz více specifikovat (knihovní katalog, recenzované články, dostupný plný text, práce s tématy, daty vydání apod.).

E-knihy pro MU (výběr)

Příklady:

- [GALE e-books](#)
- [ebrary Academic Complete](#)
- [Wiley e-books](#)

- další elektronické knihy viz [portál EIZ MU](#)

Příklad č. 3

- **Téma práce: „násilí v literatuře“**

Příklad č. 3 - řešení

- Databáze ebrary Academic Complete => **Simple search**
- Do pole pro vyhledávání jsme zadali „**violen* literature**“.
Výsledkem je 47 záznamů.
- Náš další postup se bude odvíjet od toho, jak relevantní záznamy jsme tímto dotazem získali. Pravděpodobně bychom dotaz ještě zúžili pomocí nabízených klíčových slov.

Databáze MU zaměřené na lingvistiku a literaturu

- Literature Online (LION) - literární texty z anglické a americké literatury
- Literature Resource Center - plnotextový, biografický a bibliografický zdroj literárních informací

Příklad č. 4

- **Téma práce: „literární překlad“**

Příklad č. 4 - řešení

- **Criticism & Reference**
- Do pole „**Keywords**“ jsme zadali „**literary translation**“.
Výsledkem je více než 1 500 záznamů.
- Náš další postup se bude odvíjet od toho, jak relevantní záznamy jsme tímto dotazem získali a **hlavně v které/ých databázi/ích to bylo.**

Příklad č. 5

- literatura o Joycově románu Odysseus

Příklad č. 5 - řešení

- **Criticism & Reference**
- Do pole „Keywords“ jsme zadali „Ulysses“. Do pole „Author“ jsme zadali „Joyce“.
- Výsledkem je více než 6 000 záznamů.
- Náš další postup se bude odvíjet od toho, jak relevantní záznamy jsme tímto dotazem získali a hlavně v které/ých databázi/ích to bylo.

Digitální knihovny

- Europeana <http://www.europeana.eu>
- Internet Archive <http://www.archive.org>
- Project Gutenberg <http://www.gutenberg.org>

- Networked Digital Library of Theses and Dissertations (NDLTD)
<http://www.ndltd.org>

Oborové brány, portály, rozcestníky

- Vybrané zahraniční oborové brány
 - ✓ Infomine <http://infomine.ucr.edu>
 - ✓ Intute <http://www.intute.ac.uk>
 - ✓ Voice of the Shuttle: web site for humanities research
<http://vos.ucsb.edu/index.asp>
- Služby pro online publikování
 - ✓ <http://www.scribd.com>
 - ✓ <http://www.slideshare.com>
 - ✓ <http://www.issuu.org>

Elektronické katalogy knihoven

- **Souborný katalog** = knihovní katalog obsahující částečně nebo v úplnosti **záznamy dokumentů více než jedné knihovny** nebo informační instituce. Záznamy obsahují sigly knihoven, které identifikují vlastníka dokumentu. [definice dle [TDKIV](#)]

SK - národní, mezinárodní, institucionální, oborové, pro určitý typ dokumentů, např. seriály...

Souborný katalog ČR <http://skc.nkp.cz>

Souborný katalog MU <http://aleph.muni.cz> - součástí je i katalog ÚK FF MU

SKAT (Souborný katalog odborné literatury veřejných knihoven) - <http://www.skat.cz>

- **Elektronický katalog jedné knihovny**
Katalog MZK <http://aleph.mzk.cz>

E-časopisy, vyhledávání článků mimo předplatné MU

- [Elektronische Zeitschriftenbibliothek](#) (Elektronická knihovna časopisů) - kromě informací o titulech časopisů dostupných pro zúčastněné instituce v rámci jejich zakoupených EIZ obsahuje i **záznamy volně dostupných časopisů**; třídění abecedně, dle oborů + vyhledávání
- [DOAJ](#) - adresář časopisů s otevřeným přístupem (Open Access)

Anglistika - instituce

- Anglická knihovna při Moravské zemské knihovně v Brně
- British Council Czech Republic
- oddělení anglistiky na českých vysokých školách
- Self Acces Center na FF MU
- British Library
- Library of Congress

Anglický jazyk

- Cambridge Dictionaries Online
- Longman Dictionary
- Britannica
- Britský národní korpus
- Britské noviny

Americká angličtina

- Americký národní korpus
- Americké noviny

Anglická a americká literatura

- Literature Online
- Literature Resource Center
- The Times
- The Cambridge History of English and American Literature
- Brno Studies in English

Děkuji za pozornost

Mgr. Tereza Matýsová

referenční služby

reference@phil.muni.cz

ICQ: 362131842

<http://www.facebook.com/rs.knihovnaffmu>

Ústřední knihovna FF MU

<http://knihovna.phil.muni.cz>

